

הגדל. ובשם הזה נקרא הקדוש ברוך הוא גדול, (תהלים קמה) גדול ה' ומהלל מאד. אנו בני הגדול, והוא גדול. ודאי למען שמי יכבד ה'.

אבל אתם קטנים מהכל, פתוב יעקב בנה הקטן, איזה אלהיכם? איזה אותן טובות שיתבישו כל העמים משמחתכם? מי יתן ונראה בשמחתכם כמו שאתם אומרים, והם יבושו, (רוח הקדש אומר והם יבושו) (עוד, כמי) כמי שתולה קללתו באחר, משום שאתם אומרים שאז יבשו ויפלמו, ומשום כך רוח הקדש היתה אומרת הדבר כך, ועל זה הן יבשו ויפלמו כל הנחרים כך. מי הם כל הנחרים כך? אלה שחזקו את נחיריהם ברגז עליך בגלות הזו. באותו זמן יבשו ויפלמו מפל הטובות שייראו אצל ישראל.

אמר רבי חייא, כך זה ודאי, אבל ראינו וקך ראו גבורי העולם, שהרי הגלות נמשכת ועדין בן דוד לא בא. אמר רבי יוסי, וכל זה כך הוא, אבל מי עשה שייסבלו ישראל את הגלות הזו? כל אותן הבטחות שהבטיח להם הקדוש ברוך הוא. והרי זה נתבאר, שנכנסים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ורואים כל אותן נחמות, ושמחים בלבם לסבל את כל מה שיבא עליהם, ולולא זה לא יכלו לסבל.

אמר רבי חייא, ודאי כך הוא, והכל תלוי בתשובה. ואם תאמר שיכולים עכשו לעזור תשובה פלם כאחד - לא יכולים! מה הטעם לא יכולים? משום שפתוב, (דברים ל) והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה. וכתוב והשבת אל לבבך בכל הגוים

עלמא בגין ההוא דאקרי גדול. (בראשית כז) עשו בנו הגדול. ובשמה דא אקרי קדשא בריך הוא גדול, (תהלים קמה) גדול יי' ומהולל מאד. אגן בני הגדול, ואיהו גדול. ודאי למען שמי יכבד יי'.

אבל אתון זעירין מפלא, (בראשית כז) יעקב בנה הקטן פתיב, אן הוא אלהכון. אן הוא אינון טבאן, דיכספון פל עממיא מחדוה דלכון. מאן יתן ונראה בשמחתכם כמה דאתון אמרין. והם יבושו (רוח הקדש אומר והם יבושו) (כ"א תו כמאן) כמאן דתלי קללתא באחרא, בגין דאתון אמרין דכדין יבושו ויפלמו, ובגין דא רוח קדשא הוה אמר מלה הכי, ועל דא, הן יבושו ויפלמו כל הנחרים כך. מאי כל הנחרים כך. דאתקפו נחיריהון ברוגזא עלך בגלותא דא. בההוא זמנא, יבושו ויפלמו מפל טבין דיחמון להון לישראל.

אמר רבי חייא הכי הוא ודאי, אבל חמינן והכי חמו תקיפי עלמא, דהא גלותא אתמשך ועדיין בריה דדוד לא אתי. אמר רבי יוסי, וכל דא הכי הוא, אבל מאן עביד דיסבלון ישראל גלותא דא, פל אינון הבטחות דאבטח לון קדשא בריך הוא. והא אתמר, דעאלין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, וחמאן פל אינון נחמות, וחדאן בלבייהו למסבל פל מה דייתי עלייהו, ואלמלא דא לא יכלין למסבל.

אמר רבי חייא ודאי הכי איהו, וכלא בתשובה תליא. ואי תימא דיכלון השתא לאתערא תשובה כלהו פחדא. לא יכלין. מאי טעמא לא יכלין. בגין דכתיב, (דברים ל) והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה. וכתיב והשבות אל לבבך בכל הגוים אשר הדיחתך וגו'. וכתיב ושבת עד יי' אלהיך וגו'. וכדין